

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Затверджено на засіданні кафедри
педагогіки та іноземної філології.
Протокол № 6 від 18.01.16.2016 р.

**Програма
навчальної дисципліни
"Іноземна мова за професійним спрямуванням"
для студентів усіх спеціальностей
усіх форм навчання**

Укладачі: Борова Т.А., док.пед.н., проф.
Забудько Ю.М.

Відповідальний за випуск

зав. каф. Борова Т.А.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016

1. Вступ

Навчальна дисципліна "Іноземна мова за професійним спрямуванням" буде корисна студентам інженерних напрямів підготовки.

У сучасному суспільстві мовна освіта є важливим компонентом професійної підготовки фахівця. Розвиток ринкових стосунків між країнами визначає необхідність ефективної участі у ситуаціях професійного спілкування. Сучасні вимоги до підготовки кваліфікованого спеціаліста перш за все потребують від нього бути активним учасником всіх глобалізаційних процесів, тобто бути плідним учасником процесу комунікації та мати необхідні комунікативні спроможності в сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах. Таким чином, вивчення нової дисципліни сприяє підвищенню мобільності та конкурентоспроможності майбутнього фахівця на ринку праці.

Вивчення цієї дисципліни дає можливість студенту здійснювати ефективне спілкування в професійному середовищі; формувати у студентів комунікативну компетентність та навички мовлення в інженерній сфері діяльності; зрозуміти й оцінити різнопланові міжнародні соціокультурні проблеми, для того щоб діяти належним чином у різних професійних комунікативних ситуаціях.

Мета дисципліни: формування у студентів комунікативної компетентності та мовленнєвих навичок в інженерній сфері діяльності.

Навчальна дисципліна реалізується шляхом виконання таких **задач**:

1. Формування у студентів культурної чуттєвості та здатності привести до суспільного займенника рідну й іноземну культури.
2. Зміцнення впевненості студентів як користувачів мови, а також їхнього позитивного ставлення до вивчення мови.
3. Формування у студентів професійно-орієнтованих комунікативних компетентностей.
4. Розвиток у студентів навичок спілкування через писемне мовлення, та навичок безпосереднього спілкування за допомогою комбінованих каналів зв'язку (усного, письмового, аудіовізуального, паралінгвістичного та паратекстуального).

Об'єктом дисципліни є розвиток міжкультурної комунікативної компетентності студентів за допомогою іноземної мови на основі інтегрування чотирьох основоположних вмінь (читання, мовлення, аудіювання, письма). Здатність спілкуватися міжкультурно є істотною

функціональною ознакою освіченої особистості, яка відбиває певний тип соціальної активності людини.

Предмет дисципліни – оперування мовою в реальному часі, у різних професійних ситуаціях, що здійснюється задля формування цілісного й персоналізованого образу світу, розвитку творчої активності і автономності студента та усвідомлення міжкультурних особливостей представників різних лінгвокультурних спільнот.

Пререквізити (базові знання, необхідні для успішного опанування компетентностями): Рівень володіння іноземною мовою не нижче А2.

У результаті засвоєння дисципліни студент повинен:

знати:

сутність, функції мови й мовлення фахівця, основні типи комунікативної особистості, типи конфліктів у процесі ділової комунікації, мовленнєвий етикет та моделі взаємодії "керівник-підлеглий", методи мотивації та само мотивації успішності у бізнесі;

залежність між мовою, мовленням і комунікацією, основні види та підходи до комунікації, комунікативний процес та його форми, правила реплікування та типи діалогічних єдностей, моделі, стратегії та тактики комунікації у бізнес діяльності, поняття контексту та його вплив;

основні етапи розвитку міжкультурної комунікації, класифікацію мовних ситуацій, які виникають у результаті контакту мов і культур, міжкультурні особливості ведення бізнесу, найважливіші труднощі міжкультурної взаємодії, причини міжкультурних конфліктів, особливості просторового та часового аспектів міжнаціонального спілкування, методику формування комунікативної компетентності у професійно-значущих ситуаціях міжкультурного спілкування.

вміти:

знайти індивідуальний стиль спілкування, застосовувати різноманітні засоби переконання, оцінити конфліктну ситуацію та обрати шляхи її подолання, організовувати процес прийому й передачі інформації, установлювати комунікативні зв'язки в колективі, використовувати інформаційні ресурси комп'ютерних технологій для організації комунікативного процесу;

розрізняти основні види комунікації, встановлювати референтні зв'язки між висловлюванням та наміром мовця, встановлювати типи мовленнєвих актів, розрізняти текст і дискурс, виокремлювати ефективні стратегії та тактики у процесі професійного спілкування.

порівнювати різні теорії міжкультурної комунікації, розробляти стратегію подолання міжкультурних перешкод, розуміти специфіку взаємовідносин між мовою, культурою та спілкуванням у міжкультурному середовищі, класифікувати види вербальної/невербальної комунікації, вжити заходів запобігати непорозуміння, яке може виникнути через специфіку вербальної/невербальної комунікації, проаналізувати та критично застосовувати базові принципи міжкультурної комунікації у діловому контексті.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійною компетентністю, що наведена в табл. 1.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в таблиці 2.

Таблиця 1

Професійна компетентність, яка отримується студентами після вивчення навчальної дисципліни

Назва компетентності	Складові компетентності
Засвоїти та активізувати загальні та професійно орієнтовані комунікативні мовленнєві компетентності (лінгвістичну, соціолінгвістичну і прагматичну) для забезпечення ефективного спілкування в академічному та професійному середовищі.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
	Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово
	Навички міжособистісної взаємодії
	Здатність працювати автономно
	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)
	Знання та розуміння предметної області
	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
	Здатність працювати в команді
	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності

Таблиця 2

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни
"Іноземна мова за професійним спрямуванням"
(англійська, французька, німецька)
для студентів усіх спеціальностей
усіх форм навчання за Національною рамкою кваліфікацій України

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Пререквізити	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Вступ до інформатики					
Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	Знання мовленнєвих засобів в англійських культурах, щоб висловитись чітко та коректно	Привести до спільного знаменника рідну та іноземну культуру	Розуміти різні теорії міжкультурної комунікації, розробляти стратегію подолання міжкультурних перешкод	Ефективно формувати комунікаційну стратегію з метою подолання міжкультурних перешкод	Виконувати роль культурного посередника між рідною культурою та іноземною мовою
Тема 2. Використання новітніх технологій					
Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово	Знання мовленнєвих засобів, щоб висловитись чітко, не обмежуючи того, що він/вона хоче сказати	Вміти застосовувати мовленнєві засоби для вираження власної думки	Адекватно формулювати власну думку у межах програмного матеріалу	Відповідальність за точність і коректність самостійного висловлювання	Знання мовленнєвих засобів, щоб висловитись чітко, не обмежуючи того, що він/вона хоче сказати

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Торгівля через Інтернет					
Навички міжособистісної взаємодії	Визначити важливі проблеми, для того щоб діяти належним чином у культурному розмаїтті професійних та академічних ситуацій	Розуміння важливих і різнопланових проблем, для того щоб діяти належним чином у культурному розмаїтті професійних та академічних ситуацій	Передбачити важливі і різнопланові проблеми, для того щоб діяти належним чином у культурному розмаїтті професійних та академічних ситуацій	Приймати ефективні рішення, для того щоб діяти належним чином у культурному розмаїтті професійних та академічних ситуацій	Визначити важливі проблеми, для того щоб діяти належним чином у культурному розмаїтті професійних та академічних ситуацій
Тема 4. Типи та структури ІТ-компаній					
Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	Володіти необхідними мовленнєвими навичками з метою розуміння особливостей культури й світу	Привести до спільного знаменника рідну та іноземну культуру	Розуміти різні теорії міжкультурної комунікації, розробляти стратегію подолання міжкультурних перешкод	Ефективно формувати комунікаційну стратегію з метою подолання міжкультурних перешкод	Виконувати роль культурного посередника між рідною культурою та іноземною мовою
Тема 5. Форми ведення ІТ-бізнесу					
Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	Оцінювати ситуацію мовлення з метою успішного ведення комунікації	Вміння оцінити ситуацію мовлення з метою успішного ведення комунікації	Передбачити ситуацію мовлення з метою успішного ведення комунікації	Відповідальність за самостійне ведення комунікації	Знати та оцінювати ситуацію мовлення з метою успішного ведення комунікації

Закінчення табл. 2

Тема 6. Трудові ресурси ІТ-підприємства					
Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	Опанувати основні види та підходи до комунікації, комунікативний процес та його форми	Знання інформаційних ресурсів, комп'ютерних технологій для організації комунікативного процесу	Вміти використовувати інформаційних ресурсів, комп'ютерних технологій для організації комунікативного процесу	Оволодіти й застосовувати нові інформаційні технології, для організації комунікативного процесу	Самостійне застосування інформаційних ресурсів, комп'ютерних технологій для організації комунікативного процесу

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 години (5 кредитів ECTS). Форма підсумкового контролю – залік.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи використання інформаційних технологій

Тема 1. Вступ до інформатики

1.1. Інформатика як наука

Загальні відомості про науку інформатику; Можливості інформатики; Основні питання інформатики.

1.2. Виробництво комп'ютерного обладнання

Типи виробництва комп'ютерного обладнання; Ринки комп'ютерного обладнання; Розвиток професійної діяльності за допомогою інформаційних технологій

Тема 2. Використання новітніх технологій

2.1. Використання інформаційних технологій у бізнес-діяльності

Комп'ютеризація виробництва; Базы даних; Використання інноваційних технологій у бізнесі.

2.2. Пошук інформації в глобальних мережах

Типи мережних систем; Безпека, приватність та питання етики в інформаційних системах та мережі Інтернет; Соціальні мережі.

Тема 3. Торгівля через Інтернет

3.1. Електронна торгівля

Компанії в сфері електронної комерції; Характерні особливості торгівлі через Інтернет; Система забезпечення безпеки транзакцій.

3.2. Мобільна торгівля

Перспективи розвитку мобільної торгівлі; Технології необхідні для мобільної торгівлі.

Змістовий модуль 2. Структура бізнес-діяльності ІТ-підприємств

Тема 4. Типи та структури ІТ-компаній

4.1. Типи ІТ-компаній

Переваги та недоліки роботи в компаніях різних форм організації; ІТ-компанії в глобальному суспільстві.

4.2. Структура ІТ-компаній

Організаційна структура; Корпоративна культура та зміни в організації; Реінженірінг; Комплексне управління якістю.

Тема 5. Форми ведення ІТ-бізнесу

5.1. Керівництво ІТ-компанією

Функції та методи управління ІТ-компанією; Аутсорсинг як нова форма ведення ІТ-бізнесу.

5.2. Конкурентні переваги

Фактори, що сприяють конкурентній перевазі; Стратегічне планування конкурентної переваг.

Тема 6. Трудові ресурси ІТ-підприємства

6.1. Підбір персоналу для ІТ-підприємств

Характеристика персоналу ІТ-підприємств; Основні характеристики підбору кадрів.

6.2. Організація праці програміста

Оплата праці програміста; Пошук роботи; Нові технології в роботі з персоналом та клієнтами.

3. Теми практичних занять

Практичне заняття передбачає інтенсивну роботу в аудиторії. Воно проводиться у формі обговорення питань, дискусії, керованого викладачем або студентами, "круглого столу". Практичне заняття значно складніше звичайного заняття, так як потребує серйозної підготовки викладача і групи, мобілізації всіх навичок та можливостей студентів, високого ступеня чіткості його проведення. Важливо заохотити студентів до практичного заняття, що досягається елементом новизни. Крім закріплення і поглиблення раніше отриманих та засвоєння нових знань практичне заняття включає студентів у пошукову діяльність, знайомить з документами й додатковою літературою, вчить роздумам, тим самим розвиває творче мислення і сприяє формуванню переконань. Тобто практичне заняття - одна з форм навчального процесу, при якій відбувається обговорення самостійно підготовлених студентами доповідей, рефератів, повідомлень та ін. Практична форма навчання тісно пов'язана з риторикою. Розрізняють такі форми практичних занять: розгорнута бесіда, диспут, "круглий стіл", симпозіум, інтерв'ю, семінар-конференція.

Таблиця 3

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)
Змістовий модуль 1. Основи використання інформаційних технологій	Тема 1. Вступ до інформатики
	Тема 2. Використання новітніх технологій
	Тема 3. Торгівля через Інтернет
	<i>Колоквіум за змістовим модулем 1</i>
Змістовий модуль 2. Структура бізнес-діяльності ІТ-підприємств	Тема 4. Типи та структури ІТ-компаній
	Тема 5. Форми ведення ІТ-бізнесу
	Тема 6. Трудові ресурси ІТ-підприємства
	<i>Колоквіум за змістовим модулем 2</i>

4. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань та формування практичних навичок з навчальної дисципліни, наведені в табл. 4.

Таблиця 4

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Форми контролю СРС
1	2	3
Змістовий модуль 1.		
Основи використання інформаційних технологій		
<i>Тема 1. Вступ до інформатики</i>	Огляд матеріалу за темою. Виконання лексико – граматичних завдань за темою. Виконання індивідуального завдання.	Захист індивідуального завдання
<i>Тема 2. Використання новітніх технологій</i>	Огляд теоретичного матеріалу за темою. Виконання лексико – граматичних завдань за темою. Виконання індивідуального завдання.	Презентація результатів. Презентація/ Кейс

1	2	3
Тема 3. Торгівля через Інтернет	Огляд матеріалу за темою. Виконання лексико-граматичних завдань за темою. Виконання індивідуального завдання	Презентація результатів. Презентація/ Кейс
Змістовий модуль 2. Структура бізнес-діяльності ІТ-підприємств		
Тема 4. Типи та структури ІТ-компаній	Огляд теоретичного матеріалу за темою. Виконання лексико – граматичних завдань за темою. Виконання індивідуального завдання.	Захист індивідуального завдання
Тема 5. Форми ведення ІТ-бізнесу	Огляд теоретичного матеріалу за темою. Виконання лексико – граматичних завдань за темою. Виконання індивідуального завдання.	Презентація результатів. Презентація/ Кейс
Тема 6. Трудові ресурси ІТ-підприємства	Огляд теоретичного матеріалу за темою. Виконання лексико – граматичних завдань за темою. Виконання індивідуального завдання.	Презентація результатів. Презентація/ Кейс

5. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи, комп'ютерні симуляції, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу (табл. 5.1 і 5.2).

Таблиця 5.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни (лекційні заняття)

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Тема 1. Вступ до інформатики	Практичне заняття за темою: Інформатика як наука, Виробництво комп'ютерного обладнання.

1	2
Тема 2. Використання новітніх технологій	Практичне заняття за темою: Використання інформаційних технологій у бізнес-діяльності, Пошук інформації в глобальних мережах
Тема 3. Торгівля через Інтернет	Практичне заняття за темою: Електронна торгівля, Мобільна торгівля
Тема 4. Типи та структури ІТ-компаній	Практичне заняття за темою: Структура ІТ-компаній, Типи ІТ-компаній
Тема 5. Форми ведення ІТ-бізнесу	Практичне заняття за темою: Керівництво ІТ-компанією, Конкурентні переваги
Тема 6. Трудові ресурси ІТ-підприємства	Практичне заняття за темою: Підбір персоналу для ІТ-підприємств, Організація праці програміста

Таблиця 5.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
Тема 1. Вступ до інформатики	Практичне заняття за темою: Інформатика як наука, Виробництво комп'ютерного обладнання.	Робота в малих групах, диспут, дискусія
Тема 2. Використання новітніх технологій	Практичне заняття за темою: Використання інформаційних технологій у бізнес-діяльності, Пошук інформації в глобальних мережах	Кейс-метод, презентації
Тема 3. Торгівля через Інтернет	Практичне заняття за темою: Електронна торгівля, Мобільна торгівля	Кейс-метод, презентації, робота в малих групах
Тема 4. Типи та структури ІТ-компаній	Практичне заняття за темою: Структура ІТ-компаній, Типи ІТ-компаній	Робота в малих групах, диспут, дискусія,
Тема 5. Форми ведення ІТ-бізнесу	Практичне заняття за темою: Керівництво ІТ-компанією, Конкурентні переваги	Кейс-метод, презентації, робота в малих групах
Тема 6. Трудові ресурси ІТ-підприємства	Практичне заняття за темою: Підбір персоналу для ІТ-підприємств, Організація праці програміста	Кейс-метод, презентації

6. Рекомендована література:

6.1. Основна (англійська)

1. Hick Steve. English for Information Systems. – UK: Prentice Hall International Group Ltd, 1991. – 240 p.
2. Evans, Virginia. Career Paths: Information Technology/ V. Evans, J.Dooley, S.Wright. – Newbury: Express Publishing, 2011. – ISBN 9780857776488
3. Olejniczak, Maja. English for information technology. Level 1: vocational English course book / Maja Olejniczak. – Harlow: Pearson Longman, 2011. – ISBN 9781408269961

6.2. Основна (французька)

1. Просяник О.П. Русско-украинско-английско-французский словарь-минимум лингвистических терминов / О.П. Просяник, Е.П. Карпенко и др. – Х.: ХНПУ имени Г.С.Сковороды, 2012. – 56 с.
2. Lescure R. DELF A2. 200 activités / Richard Lescure, Emmanuelle Gadet, Pauline Vey. – Paris: CLE International, 2006. – 176 p.
3. [Penfornis](#) J.-L.Francais. com Intermédiaire. Livre de l'élève avec CD-rom / [Jean-Luc Penfornis](#). – Paris: CLE International, 2012. – 167 p.

6.3.Основна (німецька)

1. Eismann V. Wirtschafts – Kommunikation Deutsch / V. Eismann. – Berlin: Langenscheidt, 2008. – 188 S.
2. Fandrych Ch., Tallowitz U. Sage und schreibe. Übungswortschatz Grundstufe Deutsch / Ch.Fandrych, U.Tallowitz. – Stuttgart: Klett, 2004. – 304 S.
3. Fandrych Ch. Klipp und Klar. Übungsgrammatik Grundstufe Deutsch/ Ch.Fandrych, U.Tallowitz.- Stuttgart: Klett, 2000. – 224 S.